No. 166. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 9 Julij

NOTIFICATIE.

DE BARON DE WYNANDTS VAN RESWIJK, gezamentlijk behoudens een besluit van 25 Junij des Heeren Gouvernement der Provincie Noord-Brabant, van den 21sten Junij 1835, A. No. 39, afd. van Politie (Prov. blad No. 84), betrekkelijk de uitoefening der Burger-Praktijk, door Officieren van Gezondheid, zijnde van den volgenden inhoud:

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *NOORD-BRABAND*, heeft vermeend, bij deze ter kennisse van de Stedelijke en Plaatselijke Besturen in deze Provincie te moeten brengen:

Dat, ofschoon bij Koninklijk besluit van 28 April 1829 No. 37, de uitoefening van Burger-praktijk, aan zoodanige Militaire Geneesheeren is verstrekt, als welke, overeenkomstig de bestaande Geneeskundige verordeningen, tot die praktijk geregtigd zouden zijn, dit evenwel niet is geschied, omdat zij Militaire Geneesheeren zijn, maar hoezeer zij in die betrekking die, van het Koninklijk besluit van 31 Mei 1818, (*Staatsblad No. 25*), op de lijst der bevoegd erkende Geneeskunst-oefenaren te kunnen geplaatst worden, waarvan de Provinciale of Plaatselijke Geneeskundige Commissien, elk in haar ressort, zich door inzage der aan haar over te leggen diplomata of getuigschriften behoort te kunnen verzekeren; waaruit volgt, dat de officieren van gezondheid, bij de militaire hospitalen of in de garnizoenen en kantonnementen, indien zij willen gevestigd zijn tot uitoefening van burger-praktijk, hun civiel diploma of getuigschrift, wanneer zij houders daarvan mogten wezen, aan de Provinciale geneeskundige commissie moeten inzenden, ten einde visum op hetzelve te erlangen; terwijl, in een tegenovergesteld geval, de uitoefening van burger-praktijk aan hen behoort te worden ontzegd, en wanneer zij, dien onverminderd, daarmede mogten voortgaan, de begane overtreding bij proces-verbaal moet worden geconstateerd.

Herinnert voorts de Stedelijke en plaatselijke Besturen, aan den inhoud van art. 26 van het laatstgemelde Koninklijk besluit, volgens welke gezamentlijke geconstitueerde magt, onder wat voorwendsel ook, vermag iemand tot de uitoefening der Genees-, Heel-, Verlos- en Artsenijmengkunst, onder hare jurisdictie toe te laten, dan die daartoe, volgens den inhoud der bekend gemaakte wordende lijsten, is bevoegd verklaard of de permissie heeft; wordende die Besturen aangeschreven, om daarop naauwkeurig toe te zien en te doen toezien, en om met alle gestrengheid tegen het inkruipen van misbruiken dienaangaande, te waken.

Dit besluit zal in het *Provinciaal Blad* worden geinsereerd, en alzoo ter kennisse worden gebragt van Stedelijke en plaatselijke Besturen in deze Provincie, ten dezelven gelijkt, ten einde een exemplaar van hetzelve gezonden worden aan de Officieren van Gezondheid belast met het onderzoek en toezigt, en aan de Plaatselijke Geneeskundige Commissien te *'s Hertogenbosch, Bergen-op-Zoom en Breda* tot dezelfder informatie.

's HERTOGENBOSCH, den 9. Junij 1835.

De Gouverneur voornoemd,
Bon. VAN DEN BOGAERDE.

Brengen hetzelve besluit bij deze ter kennisse der daarbij bedoelde officieren van gezondheid binnen deze stad, met uitnodiging, om binnen *dézen* maand, aan voormelde formaliteit te voldoen, en daarvan aan het Stedelijk Bestuur met vertoon van het gevisceerd civiel diploma of getuigschrift kennis te geven, ten einde daardoor de ongelegenheden te voorkomen, welke bij de naarleving door het Bestuur der bestaande verordeningen anderszins daaruit zouden moeten proflueren.

BREDA, den 25sten Junij 1835.

DE ROY, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. SCHAUKES.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De berigten uit België bouden niets bijzonders. — Te Antwerpen waren heden (30 *Junij*) genoteerd: Belg. 100; O. Metall. 101¼; Sp., *Guebhard* 43; Serpet. 40; Cortes 29¾; Id. Coupons. 17; Uitgest. 16¾; Sicil. 93; Rom. L. 97⅞; ¾; Id. te Antw. 97; Braz. 83⅝.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 28sten Junij.

Het *Journal des Débats* meldt heden:

» Wij kunnen ten stelligste verzekeren, dat men in den raad van ministers werkelijk tot de maatregelen, waarvan in een vorig nommer werd melding gemaakt, heeft besloten; indien al de *Moniteur* daaromtrent niets officieels heeft bekend gemaakt, heeft dit geene andere oorzaak, dan dat de daartoe schikkingen ten aanzien van den afstand van het vreemde legioen, nog niet zijn geteekend, hetgeen echter morgen of overmorgen zal geschieden.

» Het Engelsch kabinet heeft aan het gouvernement doen weten, dat hetzelve vier linieschepen, drie fregatten en tien of twaalf stoomvaartuigen ter dienste der Spaansche Regering zou zenden. Een gelijk getal Fransche schepen vertrekt voor dezelfde bestemming.

» De generaal *Donnadieu* had gisteren en heden onderscheidene conferentien met den Spaanschen gezant en de ministers van oorlog en binnenlandsche zaken."

— Men zegt dat de drie maanden soldij, die aan het vreemde legioen door het Fransch gouvernement worden betaald, uit het voorschot van het Spaansch bewind zullen betaald worden, welk voorschot trouwens slechts een klein gedeelte zoude uitmaken eener leening van tien millioenen franken, waarvan onderhandeld heer *de Broglie* en den Spaanschen gezant wordt opgehandeld.

— Een berigt uit Bordeaux van den 24sten, vermeldt de volgende bijzonderheden omtrent het beleg van Bilbao:

» Den 15den dezer, voor dat het vuur der belegeraars begonnen was, heeft de Engelsche konsul de stad verlaten, die van Frankrijk bleef op zijnen post, en ging zelfs tweemaal als parlementair naar Batuera om des noods voor zijne landgenooten bescherming te vragen.

» Den 17den wilden de Fransche konsul en de bevelhebber der Britsche scheepsmagt, zich aan Olavaga begeven, doch alschoon zij huune nationale vlaggen bij zich voerden, werden zij door het vuur der karlisten genoodzaakt terug te keeren.

» Op zeven der batterijen door het Engelsch scheepsvolk bediend, werd de bevelvoerende officier met twee manschappen gedood, en negen anderen gekwetst. Daarenboven heeft de bezetting den kommandant der artillerie en zijnen plaatsvervanger verloren.

» Aan de zijde der karlisten schijnt het verlies oneindig groter te zijn; men spreekt van 1000 à 1500 man, die buiten [illegible] gesneuveld.

» Ten gevolge van de verwonding van *Zumala Carregui*, is de aanval den 17den gestaakt; doch reeds den volgenden dag werden twee batterijen, door de belegerden op eene hoogte welke de voorstad Achuri bestrijkt opgerigt, door zes bataillons aangetast en veroverd. Twee-en-dertig kanonniers en een zestigtal infanteristen vielen de belegeraars in handen, en hebben deze voorts de beide volgende dagen van de gewonnen positie gebruik gemaakt, om de stad te beschieten.

» In den morgen van den 20sten scheen het vuur te verflauwen; doch de karlisten ontvingen weldra versterking van manschap en geschut, en hebben daarop den aanval, met verdubbelde krachten hervonwd. De bezetting bleef zich dapper verdedigen, doch men was bevreesd dat er spoedig aan krijgs- en levensbenoodigheden gebrek zoude zijn.

» De twee bataillons van St. Sebastiaan naar Portugalete gezonden, die reeds eenmaal eene poging hadden gewaagd om de stad van het noodige te voorzien, zijn met hetzelfde doel den 20sten andermaal uitgetrokken, doch door de karlisten met verlies terug geslagen.

» Men kan zich voorstellen, dat dit berigt de belegerden als een donderslag heeft in de ooren geklonken; doch het schijnt echter dat hun moed met den klemmenden nood steeds in aangewaktheid. Volgens de jongste berigten uit Bayonne getrouwen, hoopt de dappere bezetting den 23sten nog wederstand, en leeft men in de hoop dat het de generaals *Latre* en *Iriarte*, of wel den generaal *Valdes* mogt gelukken, het beleg in tijds te doen opbreken."

De *Gazette de France* wil dat men door buitengewone gelegenheid gisteren de tijding heeft bekomen, dat Bilbao in handen der karlisten was gevallen; en schrijft het daaraan toe, dat de dood van *Zumala Carregui* op den prijs der fondsen niet meer invloed heeft gehad.

Volgens het *Mémorial des Pyrenées* neemt de desertie in het leger der koningin dagelijks toe, en zijn de troepen geheel gedemoraliseerd.

Te Cadix en Corunna zijn in het begin dezer maand onderscheidene bezendingen geweeren uit Engeland ontvangen, die alle bestemd zijn om de stedelijke militie in de westelijke provincien te wapenen.

— De heer *Pasquier* bevindt zich, volgens het biljetten die aan zijne woning was te lezen, heden niet erger [illegible] dat de debatten nog eenige dagen blijven geschorst [illegible] ook de zitting der wetgevende kamer niet zal [illegible] voor dat het proces eenig resultaat heeft opgeleverd.

(Heden, uitbodde van den zondag, geene [illegible]

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten Julij.

H. K. K. H. de Prinses *van Oranje*, is op hoogstderzelver reis naar Baden-Baden, den 20sten, te Manheim aangekomen en heeft den volgenden dag hare reis voortgezet.

— Naar men verzekert zullen de thans te Reijen vereenigde troepen der 2de en 3de divisien dit kamp niet voor den 25sten dezer maand verlaten, zullende dezelve alsdan vervangen worden door de troepen der 1ste divisie, met uitzondering van de jagers die de grenzen blijven bezetten, en door de overige troepen der 3de divisie. Sedert eenige dagen liep er spraak, dat Z. M. eerstdaags het kamp zou bezoeken; doch niets stelligs is daarvan nog bekend. — Het regiment dragonders no. 5 kantonneert thans aan de Maas; het regiment dragonders no. 4 en het regiment huzaren no. 6 staan in de omstreken van Eindhoven en Helmond. Het regiment kurassiers no. 3, dat zich te Rozendaal en omstreken bevond, is met het regiment kurassiers no. 9, 't welk te Oosterhout lag, van kantonnement verwisseld. Beide, deze laatstgemelde regimenten zijn [illegible] gisteren morgen onze vesting gepasseerd.

— Uit Rotterdam wordt gemeld, dat men gisteren avond aldaar verwachte te zien aankomen, de Prinses von *Beira* met de beide zonen van don *Carlos* en de aartsbisschop van Leon, welke zich van Londen over Frankfort naar Rome begeven, om zich daar met den Infant don *Sebastiaan* van Spanje te vereenigen.

— De Keurvorstelijk-Hessische hofkapelmeester, *Louis Spohr*, is te Amsterdam aangekomen. Eenige toonkunstenaars zullen hem eene serenade geven, en op een te houden concert voornamelijk stukken van zijne vinding uitvoeren. De componist gaat vervolgens de zeebaden te Scheveningen gebruiken.

— Eerstdezer dagen vond in de eerste haringjager te Vlaardingen aangekomen, [illegible] gevangene 30 ton haring, welke verkocht zijn tegen *f* 700, de ton.

— Uit Zeeland wordt gemeld dat het op den 19den jl., van Java ter reede van Vlissingen gearriveerde en nog aldaar liggende rijkskorvet *Amphitrite*, kapitein ter zee *Machielsen*, in het maritime dok dier stad gehaald en in den loop dezer maand zal opgelegd worden.

— Te Vlissingen ziet men dagelijks de aankomst te gemoet van de nieuw gebouwde oorlogsfregatten *Ceres* en de *Schelde*, welke door Z. M. stoomboot *Curaçao*, kapitein-luitenant *Lejeune*, derwaarts zullen worden gesleept; zullende het in eerstgenoemde stad op 's rijks werf nieuw gebouwde linieschip *Neptunus*, in de maand Augustus aanstaande van stapel loopen.

Het 8ste perceel der vestingwerken te Nieuwe is den 27sten jl. aanbesteed en door de heeren *van Haasten* en *de Bosch* aangenomen voor eene som van *f* 107,000.

— Men meldt uit Stokholm van 19 junij, dat de Koning waarschijnlijk in het begin van de maand julij de voorgenomen reis naar de provincie Norrland zal aanvaarden, om zich van daar over Jemtland naar Drontheim in Noorwegen te begeven.

— Uit Noord-Amerika vernoemt men dat de tusschen New-Orleans en St. Louis varende stoomboot, den 13den Mei, door het barsten van den ketel, is vergaan, waarbij al de personen, die zich ten getale van 40 aan boord bevonden, het leven hebben verloren.

— De Amerikaansche ingenieur *Cochrane* heeft aan den Turkschen minister van oorlog het model van een door hem uitgevonden kanon aangeboden, hetwelk slechts door twee personen wordt bediend en in eene minuut meer dan 60 kogels afschiet. De minister heeft den heer *Cochrane* opgedragen een stuk geschut naar dit model te vervaardigen. Indien het dezelfde uitkomst oplevert als bij het model wordt aangetoond, zonder de onaangenaamheden met zich te voeren die gewoonlijk aan dergelijke uitvindingen gepaard gaan, alsdan verbindt zich de minister bij een kontrakt, om den uitvindar in 's rijks dienst aan te stellen, of hem zijne uitvinding af te koopen.

Een Engelsche ingenieur heeft op zich genomen, om op het aanzienlijke landgoed van *Halil*-Pacha, te Kandilij, eene artesische bronwel te graven. Men heeft in Turkije nog geen begrip van dergelijke putten; maar een ieder die dezelve in Europa heeft bezigtigd en dat arbeid des ingenieurs nagegaan, twijfelt niet aan het gelukken der onderneming.

Het engelsch dagblad *de Morning Post* treedt in eene berekening der kosten die de expeditie van 10,000 Engelschen, welke men voornemens is naar Spanje te zenden, veroorzaken zal. Zie hier de bijzonderheden dier kosten, volgens genoemd blad: Werving 100,000 pond sterling; transport naar Spanje 180,000 p. st.; traktement van den opperbevelhebber gedurende een jaar 1200 p. st.; 2 brigadier-generaals, ieder à 800 p., 1600 p. st.; 10 kolonels, à 500 p. ieder, 5000 p. st.; 20 luitenant-kolonels, à 400 p., 8000 p. st.; 20 majoors, à 300 p., 6000 p. st.; 300 kapiteins, à 200 p., 60,000 p. st.; 300 luitenants, à 150 p., 45,000 p. st.; 300 tweede luitenants, à 100 p., 30,000 p. st.; 300 vaandrigs, à 90 p., 27,000 p. st.; 10 betaalmeesters, à 270 p, 2700 p. st.; 20 chirurgijns, à 200 p., 4000 p. st., 20 staf-officiers, à 300 p., 6000 p. st., 9000 soldaten, à 20 p., 180,000 p. st.; geneeskundige dienst en onvoorziene uitgaven 25,000 p. st.; totaal 681,500 ponden st. (*f* 8,178,000). Men heeft de soldaten toegezegd hun bij het ontslag nog de helft der soldij van hunnen diensttijd te betalen. Men zal nog 300,000 pond. st. daartoe behoeven, wanneer zelfs de dienst niet langer dan slechts een jaar duurt. Men begroot alzoo, dat er een millioen ponden sterling (*f* 12,000,000) vereischt zal worden om de koningin *Christina* een jaar lang den bijstand van 10,000 engelsche vrijwilligers te verzekeren. Het fransch-belgisch legioen, indien dat tot stand kwam, zou evenveel kosten, en het vreemd legioen de helft. Dienvolgens besluit het engelsche blad, kunnen 25,000 man hulptroepen, gedurende een jaar, niet minder dan op twee en een half millioen ponden sterling (*f* 30,000,000) te staan komen.

Het volgende is een uittreksel uit de breedvoerige levensschets door de *Gazette de France* gegeven, van den aan zijne wonden overledenen dapperen chef der karlisten, *Zumala Carreguy*:

» Don *Thomas Zumala Carreguy* is geboren in 1789 te Ormaïstegui, een klein dorp van de provincie Guipuzcoa. Zijne familie is eene der aanzienlijkste van 't land. Op het tijdstip van den Fransehen inval stondeerde hij in de regten, maar weldra sloot hij zich bij de patriotten aan, die eene zoo luisterrijke wederstand volbieden tegen den onregtvaardigen inval van den vreemdeling. Korten tijd daarna, stond hij onder *Mina*. Aan dezen uitstekenden generaal had hij derhalve de eerste lessen van dien partijgangers-krijg te danken, waarin hij hem nader met zoo gelukkig gevolg het hoofd moest bieden.

» In 1822 stond hij bij een regiment dat toenmaals te Pampelona in garnizoen lag. Doch zoodra het leger de vaandels onder de bevelen van *Quesada* had opgestoken, haaste hij zich onder dezelfs gelederen zich te scharen, en verwierf bij hetzelve weldra den rang van bataillons-chef en luitenant-kolonel.

» Na den oorlog van 1823 werd hij bij het regiment *van de militaire orders* geplaatst. Eens, bij eene [illegible] door *Ferdinand VII* gehouden, was deze getroffen over de schoone houding van het korps, over de juistheid van deszelfs bewegingen, en betuigde zijne tevredenheid deswege aan den kolonel, die zedig genoeg was te antwoorden, dat men deze voortreffelijkheid te danken had aan den in rang op hem volgenden officier, don *Thomas Zumala Carreguy*. De Koning vroeg hem, waarom hij nog geen kolonel was. Men maakte hem opmerkzaam dat hij den bij de wet vereischten ouderdom nog niet had. Welan, hernam de Vorst, des te erger voor de militaire reglementen; zij zullen ongelijk hebben, want ik benoem, krachtens mijn koninklijken wil, don *Thomas* tot kolonel, daar ik niet wil, dat zulk een goed officier van den tijd verwachte, hetgeen zijn talent hem reeds waardig maakt. *Zumala Carreguy* kreeg met de daad het bevel over het regiment van Estremadura (15de van linie). Weldra werd dit korps als een voorbeeld voor het leger aangehaald; geen van hetzelve — zegt de *Gazette* — had beter administratie, was beter onderrigt en in de handhaving der krijgstucht naauwgezetter.

»Tijdens de gebeurtenissen van la Granja was de kolonel van het 15de regiment in de proscriptie-maatregelen begrepen, die de officieren troffen, welke van gehechtheid aan den persoon en de regten van don *Carlos* verdacht werden; en zonderling genoeg, was het *Quesada* zelf, onder wien hij de wapenen tegen de constitutionelen gevoerd had, die zich belaste juist daarom hem zijn ontslag te geven.

»*Zumala Carreguy* hoefde in stilte te Pampelona, de gebeurtenissen afwachtende. De dood van *Ferdinand* riep hem tot het werkdadige leven terug. Hij voegde zich bij *Santos Ladron*, die het eerst het leger van Navarre, even als in 1821, organiseerde. Na den dood van dien chef volgde de kolonel *Eraso* hem op, tot dat eene ziekte deze genoodzaakt hebbende naar Frankrijk te wijken, don *Thomas* hem opvolgde en van dat oogenblik af die schitterende en roemvolle baan betrad, welke zijn naam Europeesch heeft gemaakt. Later zond don *Carlos* hem het brevet van maréchal-de-camp en benoemde hem bij zijne komst in Navarre tot luitenant-generaal en majoor-generaal van het Koninklijk leger.

»*Zumala Carreguy* was niet groot van gestalte en begon gezet te worden. Zijn uitdrukvol wezen, zijne levendige en doordringende oogen droegen de blijken van zijne gelukkige organisatie. Zijne opgestreken knevelbaard en breede favoris gaven hem een krijgshaftig voorkomen; zijne werkzaamheid en levendigheid waren buitengemeen; zijn gehengen was verbazend groot; het geheele personeel van zijn leger was beter in zijn hoofd dan op de controles gerangschikt; hij schreef ook zelden. Met een' enkelen blik deed hij het geheele leger dier makkers mannen, wier vader hij [illegible] en die hem vergoodden, beter, en zoo was don *Thomas*, onder dit zoo ruw uiterlijk, de beste, de teederste, goed, beleefd, in manieren eenvoudig, grootmoedig, edel, belangloos, nauwgezet op zijn woord, en vooral hoogst zedig.

Het schijnt dat de kogel die hem trof van onderen naar boven gelost werd; dezelve was in de knie ingedrongen en had zich in de knie vastgezet; een chirurgijn had den kogel uit het been gehaald, en *Zumala Carreguy* bijna terstond te paard willen stijgen; weldra echter zag hij zich genoodzaakt rust te nemen, en schijnt bij zich naar zijne woning te Ormaïstegui te hebben begeven, waar hij dan ook waarschijnlijk gestorven is.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 28sten Junij.

Men meldt uit Warschau van 21 Junij, dat de leening, waarvan reeds dikwerf is gesproken, thans werkelijk door het gouvernement des koningrijks Polen, door tusschenkomst van de bankiershuizen *S. A. Fränkel* en *J. Epstein* ten beloope van 150 millioen guldens

is geconstrueerd, waarvan het proveun zal strekken tot aflossing van andere, harde schulden en ter bestrijding van buitengewone, niet in het budget opgenomen uitgaven. Deze leening zal geen nieuwen last voor het land na zich slepen. Zij zal binnen 40½ jaren worden teruggbetaald en de jaarlijksche amortisatie-som zal 3,961,000 fl. bedragen. Er zullen 300,000 aan toonder luidende obligatien, elke à 500 fl. worden uitgegeven, en met de uitloting derzelve zullen in de eerste 10 jaren premien van 750 tot 1,200,000 fl. verbonden zijn; na verloop van dezen tijd zal dit papier 4 pCt. interest geven, en daarenboven zal van dat tijdstip af aan op ieders obligatie bij iedere trekking eene premie vallen van 200 fl., of, met andere woorden, ieder houder zal voor zijne 500 fl. de som van 700 fl. ontvangen. Dit plan heeft buitenslands een gunstig onthaal gevonden, en worden te Berlijn en alhier de bewijzen van aandeel reeds tot 549 fl. verhandeld; hoewel nog geene obligatien zijn uitgegeven.

— Gedurende het jaar 1834 zijn binnen Warschau geboren 5231 personen, waarvan 2630 van het mannelijk en 2601 van het vrouwelijk geslacht; overleden 5566, waaronder 2818 van het mannelijk en 2548 van het vrouwelijk geslacht; er werden 1467 huwelijken voltrokken.

— Nabij Ullersdorf, in het graafschap Glatz, zijn onlangs 6 personen, waaronder 5 vrouwen, bij het graven in eenen duinbeuvel, door het zand overstelpt geworden en omgekomen.

— Dezer dagen is alhier de eerste maatregel genomen, waarmit men misschien eene aanstaande toetreding tot het groote tolstelsel zou kunnen afleiden. De expediteurs zijn namelijk gelast, voor de goederen, welke zij verzenden willen, gemeld wordt bijtijds te doen verreedigen, hetgeen ten doel schijnt te hebben, in het vervolg, omtrent het bedrag der uitvoeren eene even juiste controle te hebben, als zulks tegenwoordig bij de invoeren het geval is. In geval er alsdan een zoogenaamde *Nachsteuer* zou moeten betaald worden, zou men den maatstaf hebben, om de hoeveelheid van den voorhanden zijnde voorraad te bepalen.

— In de zitting der tweede kamer van de Badensche standen van 26 dezer werd door het lid *Welker* eene petitie van den Amerikaanschen consul te Leipzig, den heer *Ziel*, overgelegd, het verzoek houdende, om autorisatie tot het oprigten van een actiengezelschap voor het aanleggen van eenen spoorweg van Manheim naar Bazel. Aan de orde was het verslag der kommissie voor de petitien, opzigtelijk de gezamenlijke wegens de toetreding ingekomene verzoeken. Het bleek daaruit dat er van 179 gemeenten 96 petitien vóór, en van 104 gemeenten 51 petitien tegen de toetreding ingekomen waren. De berigtgever bepaalde zich tot het uitzetten der gronden voor en tegen, zoo als die in voormelde petitien hoofdzakelijk worden aangevoerd en besloot met het voorstel, het verslag nevens de bijlagen aan de tolcommissie tot narigt te verzenden. Er ontstond hierop eene lange discussie over den oorsprong al dier petitien en derzelver meer of minder belang, die eindigde met een besluit overeenkomstig het voorstel van den berigtgever. De president verzocht ten slotte de kamer, aangezien het verslag der tolcommissie, zoo van de minderheid als meerderheid, alsmede het berigt over de toetreffen in het bestuur der kamer nedergelegd en grootendeels reeds gedrukt waren, dat de kamer tot tijdbesparing, daarmede, in plaats van met dezen aanstaanden verslag, genoegen mogt nemen, met welken voorslag men te vreden was.

— Te Weenen wordt, even als te Berlijn en te Petersburg van eene aanstaande samenkomst der Keizers van Oostenrijk en Rusland en van den Koning van Pruissen te Töplitz, tegen het eind van September gesproken. Doelen zal niet alleen het voldoen aan het verlangen van persoonlijke kennismaking ten doel hebben, maar ook strekken om over verscheidene staatkundige aangelegenheden, en bijzonder wel over de zaken van Spanje overeen te komen, waartoe men te meer grond had, dewijl de onderscheidene monarchen van hunne ministers van buitenlandsche zaken zouden vergezeld.

— Te Weenen waren den 22sten Junij genoteerd: Metall. 101⅞; 4 pCt. 97⅞; Bankactien 1349.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Te *Mentz* zal in 't begin van Augustus een groot Muzijkfeest worden gehouden. MEYER-BEER heeft voor hetzelve eenige stukken vervaardigd. De opbrengst is bestemd tot eene bijdrage voor het gedenkteeken ter eere van GUTENBERG.

DENEMARKEN. — Er is in 't licht verschenen de eerste aflevering eener Deensche vertaling der Algemeene Wereldgeschiedenis voor alle Standen van den als schrijver en volksvertegenwoordiger bekenden VON ROTTECK. Deze vertaling is met Hooge goedkeuring opgedragen aan: »*den Koning der Denen, Frederik VI, den zachtaardigen Burgerkoning, wiens menschlievend hart de klaauwen der boeren en der negers eerbiedigt, wiens vrijzinnige Alleenheerschappij* (eenvoudige) *den troon op Volksvergaderingen* (things) *bevestigde.*" — Het getal studenten aan de Hooge School te *Kiel* in het loopende halfjaar is geringer dan het sedert vele jaren geweest is, bedragende slechts 287. — De Koning heeft de Dannebrogs-orde verleend aan den Directeur der Sterrewacht te *Padua*, SANTINI.

POLEN. — De Hooge School van *Krakou* heeft een groot verlies geleden door den dood van den Hoogleeraar en Universiteits-Bibliothekaris G. S. BANDTKE, een der eerste Letterkundigen van *Polen*, die den 11den der afgeloopene maand is overleden, en op den 14den van den 15den gelegtstatig is ter aarde besteld, bij welke gelegenheid de Hoogleeraar TKOCZANSKI, leerling des overledenen, eene lijkrede heeft gehouden.

FRANKRIJK. — Den 26sten dezer is te *Parijs*, in den ouderdom van 65 jaren, overleden de beroemde kunstschilder GROS, wiens schilderijen: *de bataille van Aboukir*, en *de door de pest aangetasten van Jaffa*, bij alle hoogschatters der kunst in groote waarde zijn. Volgens sommigen, is hij aan eene beroerte gestorven; volgens anderen, is zijn lijk in de Seine gevonden.

BELGIË. — Vorst LEOPOLD heeft zijne ridderorde vereerd aan den Italiaanschen schrijver MIGALI van *Florence*, die onlangs *België* heeft bezocht, en wiens werk *Storia degli antichi popoli Italiani* den schrijver reeds onderscheidene eerbewijzen heeft verschaft, en nog onlangs van den Koning van *Saksen* het geschenk eener kostbare snuifdoos.

EGYPTE. — Van tijd tot tijd zijn er door de Fransche Dagbladen de gunstigste berigten verspreid omtrent den voortgang der beschaving in *Egypte*; thans schrijft men, tot wederlegging van dien luidende berigten, uit *Kahiro* het volgende: Er zijn sedert verscheidene jaren scholen van allerlei aard opgerigt, welke den Pascha, of liever het zwaar gedrukte volk, duur genoeg te staan komen; maar al deze scholen hebben slechts een staatkundig doel en zijn bloot Militaire Scholen, zelfs de geneeskundige scholen niet uitgezonderd. In *Europa* zou men op zulke scholen alleen zoodanige jongelieden toelaten, die reeds het algemeen lager onderwijs, tot in dezelfs hoogste deelen, met vrucht hebben doorgeloopen; maar in *Egypte* worden boeren en mamelukken, die grootendeels nog niet eens lezen en schrijven kunnen, in die scholen gebragt. Voor het een en ander wordt er niets gedaan; Geschiedenis en Aardrijkskunde, die van het Oosten, worden nergens geleerd, Wiskunde en Natuurkunde met weinig gevolg, en ten laatste zijn de tweederlingen dezer Algedeelten, zoo als sommige mog wel genoemd worden, niet anders dan soldaten, die wat beter gedrild zijn dan degenen, die bij de Regimenten worden gevormd. Het geheele onderwijs op de van regeringswege opgerigte scholen bestaat hierin, dat den kinderen van zes jaar wat lezen en schrijven wordt geleerd; dan moeten zij een paar jaren lang den Koran van buiten leeren, natuurlijk zonder dien te verstaan, want het is bekend dat de Koran geschreven is in eene taal, welke van het tegenwoordige Arabisch zeer verschilt, en in eenen stijl, welke ook bij die de taal verstaat, zonder Commentarie niet begrijpen kan. Met het van buiten leeren van den Koran is het geheele onderwijs voltooid van diegenen, die geen Godgeleerden willen worden. De laatsten wonen dan de voorleasingen bij in de Moskee *el Ashar* over Spraakkunst, Theologie en Dogmatiek, Uitlegging van den Koran en Verklaring der Overleveringen. Van Litterarische studiën komt ook hier niets in, en van een paar honderd Geestelijken, die hier zijn, zijn er naauwelijks twaalf, die in staat zijn een oud-Arabisch dichtstuk te lezen. Velen, die over alle wetten en leerstukken uit de hoogte redeneren, en voor groote geleerden doorgaan, verstaan niet eens een moeijelijk vers uit den Koran zelven. Men kan nagaan, hoe het bij de lagere volksklassen gesteld moet zijn, waar zich het fanatismus bij eene verregaande zedeloosheid en verdorvenheid voegt.

NEDERLANDEN. — De *Algemeene Konst- en Letterbode* heeft in dezelfs nommer van 11. Vrijdag aan eene omstandigheid herinnerd, welke wederom ten bewijze strekt, hoe groote verpligtingen de wetenschappen hebben aan onze Nederlandsche Hooge Scholen. Het was namelijk den 24sten der nu verloopene maand juist eene eeuw geleden, dat de groote LINNAEUS aan de, thans vernietigde, Hooge School te *Harderwijk* tot Doctor in de Geneeskunde werd bevorderd. Hij verdedigde bij die gelegenheid eene Dissertatie over de insschenpozende koortsen, en zijn Promotor was de beroemde Hoogleeraar DE GORTER. — In het laatste n°. van het Wetenschappelijk Maandschrift, hetwelk te *'s Gravenhage* het licht ziet, treft men, onder het opschrift *Beproefd middel tegen de vallende ziekte*, eenen belangrijken brief aan van den heer A. SLOET VAN OLDRUITENBORGH, te *'s Gravenhage*, waarin dezelfe te kennen geeft, dat sedert meer dan twee eeuwen zijne familie, bij erfstelling, in het bezit is van een geheim geneesmiddel, bepaaldelijk dienende tegen vallende ziekte (*epilepsie*), en verdere zenuwziekten in het algemeen; dat gedurende meer dan veertig jaren bij dit middel, zoo binnen als buiten 's lands, aan eene ontelbare menigte lijders heeft toebedeeld, en bij het overgroot genoegen heeft gesmaakt, van verre de meesten te hebben genezen; dat deze langdurige ondervinding, en de vrees, dat soms, door een of ander onvoorzien toeval, dit middel mogt verloren gaan, hem hebben doen besluiten het geheim te verbreken, en alzoo al zijne natuurgenooten, en vooral zijne landgenooten, daarin te doen deelen; en dat, ten gevolge daarvan, bij herhaalde herhaalde heeft geopenbaard aan eenige voorname Doctoren zijner woonplaats, maar, om er meer publiciteit aan te geven, bij zijne toevlugt tot gemeld maandschrift neemt, als zijnde een zekere waarborg ter spoedige en algemeene verspreiding. » De bestanddeelen zijn niet onbekend," aldus gaat de briefschrijver voort, en zijn:

1°. Ruim vier-en-twintig lood *Cortex radicis dictamni albi* (*Fraxinelle*).

2°. Drie lood *Radix zedoariae*.

» Hiervan één poeder van twee *scrupels*; iets meer of minder door den medicus te beoordeelen, naar de krachten en jaren van den lijder, in te nemen met linden-bloesemwater; één poeder daags niet helpende, zoo heeft mij de ondervinding geleerd, dat men eindelijk tot zien poeders daags kan opklimmen, zoo lang, tot dat de ziekte geheel geweken is, doch alsdan behoort men de *zedoariae* met de helft te verminderen.

» In zenuwverzwakking zonder epileptische toevallen, heb ik de *cortex radicis dictamni* alleen gegeven, en tegen stuiptrekkingen bij de kinderen, insgelijks met het beste gevolg, aangewend.

» Bij het gebruik der eerste poeders heb ik dikwijls opgemerkt, dat de toevallen van *epilepsie* heviger waren, doch dit moet niet afschrikken, die zijnde juist een voorteeken van *zekere genezing*.

» Men vindt bij veel auteurs de kracht van de *radicis dictamni* beschreven, als: in Dodonæus, Lib. II, Deel 3, Cap. 14, pag. 64.

» *Histoire Générale des plantes*, Vol. I, pag. 776 à 778. *Sortie de la Bibliothèque* du Docteur J. Dalechamp, et travaillée par Docteur de ben Mesnies.

» D. Jacobi, *Theodr. Tabernae Montanie*, Tom. I, pag. 451, *Phaz* meuschap van Vorstius en meer anderen.

» Bij het voorschrijven van dit middel moet men wel voorzien, dat men die *cortex radicis dictamni* bekome; welke van de *Eilanden in den Archipel* herkomstig is, als hebbende alle andere die in Italie of elders groeijen, hoogstnodig *geene kracht*; en ik schrijf het ook daaraan toe, dat dit reeds zoo lang bekende middel in onbruik is geraakt, dat bij het voorschrijven van dit middel, de Pharmacie niet de ware *dictamni*, maar de *spuria dictamni* heeft gegeven.

» Mogt ik door deze openbaarmaking het genoegen smaken, van te vernemen, dat vele lijders van deze zoo wreede ziekte verlost wierden, ik zoude mij voor deze opoffering ruimschoots beloond rekenen."

Als *postscriptum* volgde de heer Stert hier bij: » Ik heb de *radicis dictamni* gedurende meer dan 25 jaren ena lang zoeken, om de goede te vinden), bij den heer Kemtede, Drogist op den Heiligen Weg te *Amsterdam*, gelocht."

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. Wolff. L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

(Vervolg van No. 147.)

DICHTERS EN LETTERKUNDIGEN.

SCHLEGEL Ja.

Van voormelden A. W. Schlegel werd de jongere broeder Friedrich (wiens naam volnit was Karl Wilhelm Friedrich von Schlegel) den 10 Maart 1772 te Hannover geboren. Hij was bestemd voor den koophandel, maar hij verliet dit bedrijf, en studeerde te Göttingen en Leipzig. Van daar begaf hij zich naar Berlijn, alwaar hij eenigen tijd bleef, en zette zich als bijzonder onderwijzer (*Privatim docens*, de eerste stap tot de waardigheid van hoogleeraar aan onze hoogeschool) te Jena neder, waar hij van 1800 tot 1802 woonde. Hij huwde eene weduwe, de dochter van den beroemden Mozes Mendelssohn. Zij veranderde van godsdienst, even zoo als hij zelf deed, in het jaar 1803, te Keulen, en van dien tijd af waren beiden, man en vrouw, zoo vast verkleefd aan de Roomsch-katholijke kerk, als hadden zij nooit een ander geloof gekend. Na eenige jaren te Parijs doorgebragt te hebben, werd hij Hofsecretaris in de Kanselarij te Weenen, was tegenwoordig bij den *Bondsdag* in 1815 als raad bij de Ambassade, en werd wat later tot lid der Keizerlijke Akademie van [illegible] verkozen. In 1819 verliet hij het openbare leven, en stierf, gedurende een kort verblijf te Dresden, den 11 Januarij 1819.

Ik heb reeds aangemerkt, dat Friedrich Schlegel het meerdere gaven voorzien was dan zijn oudere broeder, want hij was een diepdenkender Transcendentaal- en wijsgeer, en gelukkiger als dichter. Ofschoon oorspronkelijk met het Protestantismus overhellende, wendde hij zich daarvan af tot het geloof der Middeleeuwen, en toonde zich in eenen tak van letterkunde dien hij beoefende als een oorspronkelijk denker (zijn neocatholicismus uitgezonderd), bijzonder in zijne geschiedkundige en wijsgeerige werken, te weten, zijne *Philosophie der Geschichte*, *Philosophie des Lebens*, *Philosophische Vorlesungen*, *Geschichte der Alten und Neuen Literatur*, *Ueber die Sprache und Weisheit der Indier* enz. De tijd, dat hij, met zijn broeder, Tieck, Novalis enz. de omwenteling in den smaak der Duitschers ondernam en volbragt, kan een schetsbewind genoemd worden. Zijn roman *Lucinde* maakte het grootst mogelijke gerucht bij deszelfs eerste verschijning, en werd door zijne aanhangers als een evangelie aangenomen; dit ging zoo ver, dat een van de grootste geesten van Duitschland, de oosterlijke Schleiermacher, zoo daardoor betooverd werd, dat hij enthusiastische brieven als eene soort van commentarium tot zijnen lof schreef. Andere kunstregters verklaarden dit boek voor het schitterendst juweel, waarop de Duitsche letterkunde nu of voortaan konde roemen. Dan deze overdrijving nam spoedig af; en de roem er van is nu minder dit der overlevering. Mij is het een smakeloos werk, bestaande in [illegible] waarin eene geestige en wulpsche vrouw, die over wellustigheid sophisticeert, geschilderd is, maar onnatuurlijk en onwaar. Deze roman, een romantisch treurspel *Alarkos*, en eene verzameling van kleine gedichten, zijn de eenige voortbrengselen van Friedrich Schlegel. Die verzameling bevat echter eenige fraaije gezangen.

Het beste en te gelijker tijd beknoptste oordeel, dat er over Schlegel geveld is, was dat van Heine, die zegt: Friedrich Schlegel was een nadenkend man; hij zag al den roem van den verledenen, en gevoelde al de smart van den tegenwoordigen tijd. Maar hij vermogt het geruchte dezer smart niet, noch de noodzakelijkheid er van voor de toekomstige welvaart der wereld. Hij zag den ondergang der zon, en staarde droevig naar de plaats, waar zij verdween, en treurde over de nachtelijke duisternis, welke hij zag naderen, dan hij raadde niet dat een nieuwe dageraad reeds aan de andere zijde scheen. Friedrich Schlegel noemde eens den geschiedschrijver *de omgekeerde Profeet*. Dit is de beste benaming van hem-zelven. Hij haatte het tegenwoordige, het toekomende verachtte hem, en zijne profetische blikken drongen enkel in het verledene, dat hij beminde.

Heine voegt er eenige regels verder bij, dat al wat Schlegel schreef met eene *arrière-pensée* en aanzien van zijn catholicismus, en het belang der katholijke Kerk, opgesteld was — dat zulks bijzonder het geval was met zijn werk, *Over de taal en wijsheid der Indiers*, en in zijne *Geschiedenis der Letterkunde* — een verwijt te gelijk onbillijk en waar, en tevens het zwaarste, dat op dezen hoogst begaafden man weegt, die in andere omstandigheden, met zijne talenten en kunde, een der grootste verlichters van zijn geboorteland zoude geweest zijn.

165ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIERDE KLASSE.

3de Trekking: N°. 2511, *f* 1000; N°. 18552, *f* 10,000.
4de —— N°. 14448, *f* 1000.

Graanmarkt te Amsterdam.

MAANDAG, *den 29sten Junij.*

TARWE. — Met goeden handel, ter speculatie en consumptie: 131 ℔ witbonte Pools. *f* 217; – 127, 129, 130 bonte dito *f* 190, 200, 205; – 130, 131 Rost. *f* 171, 175; – 129 Pommers. *f* 170; – 124, 127, 129 Holst. *f* 154, 160, 165; – 123 O. witte Eider *f* 140; – 129 bonte Bahth. *f* 162; – 123 geringe Geldersche *f* 143.

ROGGE. — Stil: 120 ℔ Rhijn *f* 138.

GARST. — Iets grager: 104, 105 ℔ Old. winter *f* 114, 116; – 111 O. Deensche *f* 100; – 109 Silesische *f* 108.

HAVER. — Als voren: 85 ℔ O. Fijne *f* 90; – 83 N. dito *f* 90.

BOEKWEIT. — Prijshoudend: 122 ℔ Nijkerker *f* 138.

Beurssprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 30sten Junij.

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 uur.		laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 uur.
NEDERLAND. pCt.				pCt.			
Werk. Schuld 2½	55 1/4	55 3/8	55 1/4	RUSLAND.			
dito dito 5	101	101 1/4	101 3/16	Obl. Hope 1798/1810 5		104 1/2	104 1/2	104 1/4
Uitgestel. dito.	1 29/32			Dito 1822/23 5		104 1/2	104 1/2	
Kansbill. dito.	25 1/8	25 3/16	25 1/8	Cert. dito 1818 5		98 7/8		
Amort. Synd. 4½	94 15/32	94 5/8	94 5/8	Obl. te Lond. 5				
Dito dito. 3½	79 7/8	80	79 5/16	Cert. te Hamb. 5				
Schatkistbill. 4				Ins. in Assig 6		67 1/8	67 3/8	67 3/4
Maand. Maats. 4½				Certific. dito. 6		68 1/4	68 7/16	
Nieuwe Dito. 4½	101 9/16	101 7/8		POLEN.				
FRANKRIJK.				Aand. L. fl. 300				
Ins. Grootb. 3	78 13/16			PRUISSEN.				
ENGELAND.				Dito dito R. 50		140 1/4	141	
Dito p. 12 Aug. 3				Neg. L. 1830. 4				
SPANJE.				OOSTENRIJK.				
Per. R. E. Ams. 5	40 1/8	40 7/8	40 1/2	Aand. L. *f* 100.				
Dito *f* 1000. 3	25 5/8	25 7/8	25 11/16	Dito dito 250. 4				
Cert. Osy & Leg 4				Metalliek. . . . 5		98 7/8		
Fransche Uitg.	15 7/8	16 1/16	15 7/8	Dito L. gen. . . 5				
Cert. B. Lond. 5	29 7/8	30 1/4	30	Dito. 2½				
Engelsch. Uitg.				Obl. *Goll & C.* 5				
PORTUGAL.				Dito. 4				
Obl. te Lond. 5				Cert. Stadsh. 2½				
Dito dito 8				Ween. B. act. 3				
NAPELS.				N. Ween. Aand.				
Certific. *L & B.* 5				DENEMARKEN.				
Dito *Falc. & C.* 5	91 5/8	91 3/4		Leen te Lond. 3				
Leen. Lond. *R.* 5				BELGIEN.				
				Dito Bank. b		84 1/2	84 3/4	

*** Op den 27. Junij 1835, is te *Vianen*, ten huize harer ouderen, bevallen van eenen welgeschapen *ZOON*: W. M. VAN DU YL, geliefde echtgenoot van

H. F. N. DE RONDE,
1e Luit. Adj. 10e Afd.

KAMP BIJ RHYEN, 29 Junij 1835.

Familie en Vrienden gelieven deze algemeene ook als bijzondere Kennisgeving aan te merken.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Breda*, zullen op Donderdag, den 16den Julij 1835, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize aldaar, aan den minstdoenden, volgens in te leveren *gezegelde* Billetten van inschrijving, in het openbaar, Aanbesteden:

Het VERFWERK aan onderscheidene STADS-GEBOUWEN, alsmede aan de BRANDLADDERS, enz.

De Kondition van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op Stads-Secretarij, en [illegible] bij den Stads-Architect A. J. F. CUYPERS.

Breda, den 27. Junij 1835.

Ter Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd;
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUKES.

Verkooping van 44 bunders, 53 roeden, 14 ellen VLAS,

ZOMER-UITSTEL.

Op Vrijdag den 3den Julij 1835, des middags om 12 ure, zal de Notaris F. VAN ANDEL, voor zijne Principalen, de op date *zeven-en-twintig Junij* uitgestelde Verpachting van 44 bunders, 53 roeden, 14 ellen VLAS, schoon in den halm, bij en aan de volle lengte te veld staande VLAS, in oliep gezaai zonder verder uitstel, publiek, voor alle man, in percelen, verkoopen.

Die daarin gading hebben, komen voor of op voorschreven dag van Verkooping, op den Polder genaamd *de Nieuwe Walplaat*, gelegen onder de gemeente Spijkenisse, aan het einde van de Oude Maas, over het eiland Rozenburg; zullende dagen voor en op den dag van Verkooping de noodige aanwijzing gedaan worden door den Bouwman A. DE GIER.

De betaaldag is gesteld op 1 December 1835, en de kopers zullen voldoende borgen moeten stellen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.